

Gróf László*
Oxford

Uri János, Nagykőrös szülötte – Oxford halhatatlan tudósa (1724–1796)

Az Uri család eredetileg Borsod vármegyéből származott, melynek egyik tagja, István a 17. század végén költözött Nagykőrösre, és akinek Mihály nevű fia 1721-ben nemesi volta bizonyságaként Borsod vármegyében tanúvallomáskat eszközölt, melynek nyomán a vármegye nemesei közé bejegyeztetett az 1724. esztendőben.¹

Ebben az évben, december 27-én született Uri János Mihálynak fia, Uri Imre nagykőrösi nemes második fiúgyermekéként. Iskoláit a helyi gimnáziumban kezdte, majd 16 évesen, 1740. április 28-án sikeres felvételi vizsgát tett a Debreceni Református Kollégiumba, amelynek sorsa az 1568-as tordai országgyűlés által megerősített vallásszabadság folytán Erdélyhez fűződött. Az oktatás alapját – akárcsak az oxfordi egyetemen – itt is a *septem artes liberales*, azaz a hét szabad művészet képezte, de külföldi egyetemeket is megjárta professzoraik nyitottak voltak a felvilágosodás eszméinek befogadására és annak szellemében történő oktatásra. Különös hangsúlyt fektettek a bölcsészeti tanulmányokra, melyben

---

* Gróf László Szombathelyen született. Iskoláit Sárovarott, Szombathelyen és Budapesten végezte. Katonaéveit a honvéd térképészet kötelékében töltötte. Diplomáját summa cum laude szerezte az oxfordi egyetemen. Angliába kerülve gyűjteni kezdte a történelmi Magyarország régi, 16–19. századból származó térképeit, megalapítva a *Carta Hungarica* térképgyűjteményt. Ebből 1987-ben ősei városának, Sárovarnak egy több mint félszáz lapból álló, a magyar kartográfia történetét bemutató térképgyűjteményt, valamint Luigi Ferdinando Marsigli 1741-ből származó nagyméretű Duna-atlaszát adományozott, mely az ottani Nádasdy-várban tekinthető meg állandó kiállításon. Abraham Ortelius *Theatrum Orbis Terrarum* atlaszaiban 1570 és 1612 között megjelent, 111 lapból álló Magyarország és Erdély térképgyűjteménye az Országos Széchényi Könyvtár térképtárába került. Több könyve és számos tanulmánya jelent meg mind a magyar, mind az angol kartográfia, helytörténet és a filatélia területén. Erdélyt már több mint 25 esztendeje járja rendszeresen, és tart előadásokat meghívásra konferenciákon, egyetemeken, iskolákban és magyar szórványvidéken egyaránt, melyhez az utóbbi három esztendőben a Vajdaság is kapcsolódott.

¹ Benkó Imre: *Nemes családok Nagykőrösön 1848 előtt*. Nagykőrös 1908, 357–358.

három komoly évet kellett egy tógátusnak eltöltenie, hogy felvételt nyerhessen a teológiára. Uri János debreceni tanárai között volt Maróthi György (1715–1744) is, aki a héber, görög és latin klasszikus nyelvek ismerete mellett külföldi tanulmányútjai következtében tudott franciául, hollandul, németül és angolul is, és feltehetően a fiatal tanár irányíthatta figyelmét a filológia irányába.

1749 nyarán külföldi tanulmányútra készülve arra kényszerült, hogy apja halálát követően nagybátyjától, Uri Istvántól 10 forint kölcsönt felvéve² induljon el Nagykőrösről peregrinus diákként Hollandiába. Itt a közismerten gyengébb, de jelentősen olcsóbb (és 1811-ben megszűnt) Harderwijk egyetemére kerülve mind a bölcsészeti, mind a teológiai kar hallgatója is volt – első disszertációját bölcsészettől 1753. június 8-án, *Dissertatio Philosophica Inauguralis de FULMINE* címmel a villámlás klasszikus és keleti írók műveiben történt megfogalmazását elemezve írta. Második, teológiából írt disszertációját két évvel később, 1755 június 28-án mutatta be és védte meg *Dissertatio Philologico-Theologica Inauguralis De Rege feliciter regnante... pro gradu Doctoratus in SS. Theologia etc.*, melyben a Teremtés könyve 49. fejezetének 10. bekezdése sokat faggatott kérdését taglalta filológiai szempontok figyelembevételével.

Uri János többéves harderwijki tartózkodása után 1756. szeptember 17-én utazott Leidenbe, hogy az ottani egyetemen folytassa tanulmányait, arra azonban nincsen adat, hogy vajon kinek az anyagi támogatása révén adódott erre alkalma. Téves viszont Goldziher Ignác 1907. november 4-én a Magyar Tudományos Akadémián Uri Jánosról tartott felolvasásának azon állítása – és amit azután később sokan mások is megismételtek – miszerint „kétségtelen, hogy Leidenbe Urit a nagy Schultens Albert csábította”,³ hiszen amikor Uri János a leideni egyetemre érkezett, Albert Schultens (1686–1750), korának legkiválóbb orientalistája, aki még ugyan a felsőcernátoni születésű és Árva Bethlen Kata patronálását élvező nagyenyedi diák, majd később olthévízi és magyarigeni tudós papot, Bod Pétert tanította, már hat esztendeje halott volt.

Uri leideni professzora valójában tehát nem Albert Schultens, hanem annak fia, Jan Jacob Schultens (1716–1788) volt, aki csak édesapja tanszékét örökölve került a herborni *Academia Nassauensis*-ről a leideni egyetemre, ahol Uri János széles körű filológiai ismereteinek birtokában gyakorta még vitába is szállt az egyetem újdonsült professzorával.

---

² Nagy Lajos: A körösi Uri János oxfordi diadalának 150. évfordulója. In: *Nagykőrösi Híradó* (1938. december 26).

³ Goldziher Ignác: Uri János. In: *Értekezések XX* kötet, 7. szám, Budapest 1908, 7.

Jan Jacob Schultens (1716–788)

Uri egyik legjelentősebb munkája, a *Burda*, azaz *Köpenyköltemény* az iszlám világban szent szöveggént tisztelt, 13. századi berber költemény latin nyelvű fordítása és szövegének magyarázata 1761-ben jelent meg Leidenben. Ettől kezdődően azután egyre gyakrabban jelentek meg munkái az arab, héber, perzsa és a török irodalom témaköréből.

A holland partokkal szemben Anglia sikeres gazdasági fejlődése, valamint birodalmi terjeszkedése folytán hatalmas iratanyag bővítette az oxfordi egyetemi könyvtár állományát. Egy bejegyzés szerint 1693-ban kb. 600 kéziratot tartalmazó, nagyon értékes és ritka keleti gyűjtemény érkezett, amelyért 700 fontot fizettek dr. Robert Huntingtonnak, aki ezeket a szíriai Aleppóban, mint az angol kereskedők káplánja vásárolta.⁴ A Bodleian Könyvtár személyzete viszont képtelen – és valójában képzetlen is – volt ily nagy mennyiségű keleti forrásokból

---

⁴ Macray, William Dunn: *Annals of the Bodleian Library, Oxford, A. D. 1598 – A. D. 1867*, 1693, 114.

származó kéziratanyag feldolgozására. Fülep Gábor, az utrechti egyetem felsőőri születésű, frissen doktorált teológusa és aki Leidenben találkozott Uri Jánossal, 1765-ben Oxfordba is ellátogatott, és ott találkozván Thomas Hunt (1696–1774) és Benjamin Kennicott (1718–1783) orientalistákkal, említést tett Uri kitűnő keleti nyelveket ismerő képességéről, valamint szorgalmáról. Tehát épp ez készítette Sir Joseph Yorke (1724–1792) Nagy-Britannia németalföldi nagykövetét, hogy a leideni egyetem vezetőségéhez forduljon Uri János szolgálatáért, aki rendezni tudná a Bodleian Könyvtár felhalmozódott keleti kéziratanyagát, mely olyan személyt igényelt, aki a latin, héber és görög nyelvek mellett otthonosan érezte magát az arám, arab, szír, etióp, perzsa és török nyelven írt kéziratok olvasásában és azok szövegének értelmezésében. Erre a feladatra Uri János tökéletesen megfelelt.

Az oxfordi egyetemi könyvtár – a Bodleian Library –, Európa egyik legrégebbi könyvtárának kezdete a 14. század elejére tehető, amikor Thomas Cobham (?–1327), Worcester püspöke végrendeletében kisebb kézíratos könyvgyűjteménnyel adományozta meg a már több évszázada működő egyetemet. Természetesen már azelőtt is voltak kézzel írott, vaskos kötésű könyvek Oxfordban, de ezek az egyeses tutorok becses tulajdonát és féltve őrzött kincsét képezték. A püspök már 1320-ban pénzt adományozott, hogy a Szűz Mária tiszteletére szentelt egyetemi templom mellé egy tanácsülési ház épüljön, és annak emeleti szobájában egy láncolt könyvtár létesüljön az adományozandó könyvei részére. Mindezek ellenére a könyvek azonban mégsem ide, hanem vásárlás útján az újonnan alapított Boldogságos Szűzmária [Oriell] College könyvtárába kerültek, ugyanis a püspök temetkezési költségeit azok árából fedezték.⁵ Mindez azonban egyáltalán nem volt ingyére az egyetemnek, és tíz esztendei vita és zsörtölődés után az egyetem proktora nagy tömeg élén erőszakkal eltávolította a könyveket az Oriell könyvtárából és az emeleti szobában a biztonság kedvéért a tékához láncolva tartották őket. Tehát ezt nevezhetjük Oxford első könyvtárának.

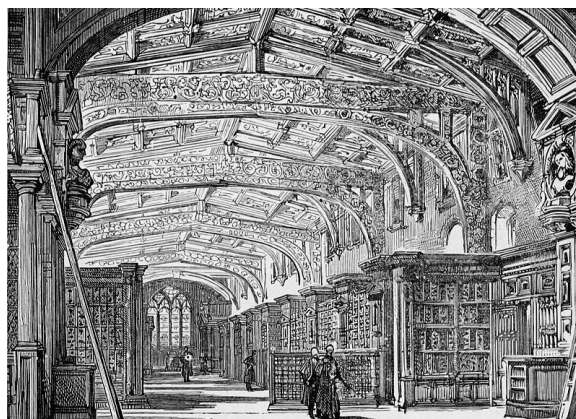
---

⁵ O'Mara, Tim: *Bishop Thomas Cobham and Oxford's First University Library*. In: <https://worcestercathedrallibrary.wordpress.com/2015/03/16/bishop-thomas-cobham-and-oxfords-first-university-library>

A Divinity School csipkemennyezetes terme

Az első oxfordi, csakis könyvek részére épített tárház V. Henrik király öccse, Humphrey, Gloucester grófja (1390–1447), nevéhez fűződik, aki hatalmas kéziratgyűjteményét 1430-as évek derekán az oxfordi egyetemnek ajándékozta. Adománya az akkor épülőfélben lévő Divinity School, azaz a hittudományi tanszék fölé épített, kazettás mennyezettel ellátott, emeleti könyvtárban kapott elhelyezést, mely a mai napig Duke Humphrey nevét viseli.

Duke Humphrey kazettás mennyezetes könyvtára a Divinity School fölött

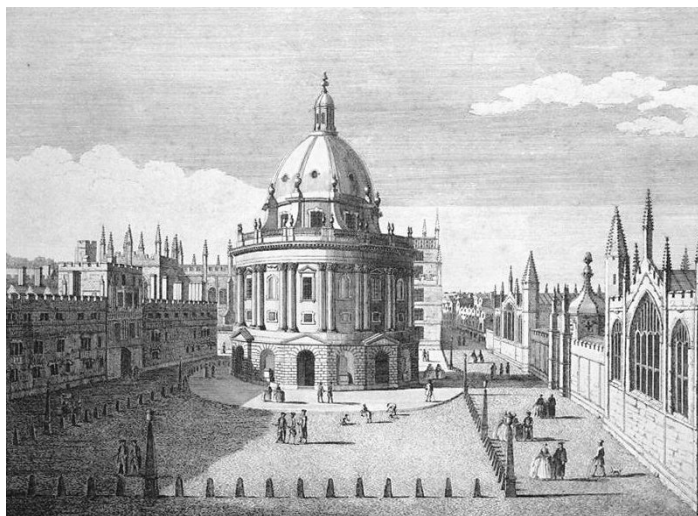
Itt őrzik a könyvállomány legbecesebb darabjait – többek között II. Ulászló magyar király (1490–1516) imádságoskönyvét (*Rawl. Liturg d.6.f.*) és Mátyás király könyvtárának Seneca tragédiáit tartalmazó Corvina-kódexét (2481. 599. *MS Auct. F. 1. 14*).

Az ígéretes kezdetek után azonban, érdekes módon éppen a könyvnyomtatás elterjedése után, amikor már a kollégiumok is vásároltak könyveket, és építettek saját könyvtárat – szomorúbb időszakot ért meg a könyvtár. Ez végül olyannyira rosszabbodott, hogy amikor Thomas Bodley (1545–1613), az egyetem korábbi diákja az 1500-as évek végén Oxfordba látogatott, azt már „siralmas” állapotban találta. Ez a látvány készítette – és egy gazdag özvegygel kötött házassága biztosította az alapot – arra, hogy valósággal rászedje az egyetemet nemcsak a könyvtár fellendítésére, hanem egy új épületegyüttessel való kibővítésére. Bodley azonban ennek megvalósulását sajnos már nem érte meg – az építési munkálatok ugyanis éppen halála évében kezdődtek meg. Hat év után azonban már készen állt az úgynevezett „School Quadrangle”, mely a könyvtár alsó szintjén a hét szabad művészet iskolájának, a középkori egyetemi képzésnek: a Trivium (logika, nyelvtan és retorika), valamint a Quadrivium (asztronómia, matematika, mértan és zene) tantárgyainak adott otthont. A később lovagi rangra emelt Sir Thomas Bodley kezdeményezése oly sikeresnek bizonyult, hogy a 18. század elején már újabb épületre volt szüksége a könyvtárnak.

A Bodleian Könyvtár iskolaudvara

Szerencsére ismét megjelent egy mecénás John Radcliffe (1653–1714) híres orvos, politikus és az egyetem volt diákja személyében, aki végrendeletében 40 000 fontot hagyott egy újabb könyvtár építésére. A hatalmas összeg bőven elég volt alkalmas területek és ingatlanok felvásárlására. A Nicholas Hawksmoor (1661–1736) tervezte épület James Gibbs (1682–1754) skót építészmérnök felügyelete alatt 1748-ban készült el – avatására azonban a választási zavargások miatt csak 1749. április 13-án kerülhetett sor.

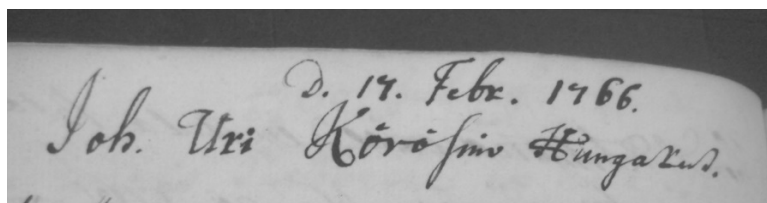
A Radcliffe Camera épülete a Bodleian Könyvtár szomszédságában

Tehát Uri János ebbe a könyvtárakkal gazdag Oxfordba érkezett 1766-ban – és nem 1770-ben, mint azt Goldziher et alia állítja. Ugyanis a Bodleian Könyvtár felvételi könyvei, a *Registrum Admissorum* (*Library Records* c.534) szerint

„Joh[annes] Uri Kőrösini Hungarus” azon év február 17-én, egy hétfői napon jelent meg a Bodleian Könyvtárban, és tette le a *Do fidem me nullum librum vel instrumentum aliamve quam rem ad bibliothecam pertinentem, vel ibi custodiae casua depositam, aut e bibliotheca sublaturum esse, aut foedaturum deformaturum aliove quo modo laesurum; item neque ignem nec flammam in bibliothecam inlaturum vel in ea accensurum, neque fumo nicotiano aloive quovis ibi usurum; item promitto me omnes leges ad bibliothecam Bodleianam attinentes semper observaturum esse* [Én ezennel vállalom, hogy a könyvtár tulajdonában vagy a felügyelete alatt lévő kötetet, dokumentumot vagy egyéb tárgyat nem távolítok el, jelölök, rongálok meg vagy bármely más módon nem teszek kárt benne; a könyvtárba nem ho-

zok be, vagy gyűjtök semmi tüzet vagy lángot, és nem dohányzok a könyvtárban; úgyszintén ígérem, hogy a Bodleian minden szabályát betartom.]

kötelező esküt, hogy esküvétele után azonnal bele is vesse magát az egyetemi könyvtár felgyülemllett keleti kéziratömegének rendezésébe és annak katalógusa elkészítésébe.

Uri János saját kezű bejegyzése a registrumban, jelentkezése napján

Az első okmányt (MSS. Land. A. 156) már beiratkozása napján ki is kérette és nekilátott a hatalmas munkának. Uri János szorgalmát mi sem bizonyítja jobban, mint a könyvtár megőrzött eredeti, az olvasóknak kiadott anyag kiadását dokumentáló könyvei (Library Records), melyekben a *Mr. Uri* neve még abban az évben 40 különböző dátum alatt szerepel, és mely alkalmakkor összesen 139 kéziratot (MSS) hoztak ki részére. Mivel a könyvtárból iratot vagy könyvet kivinni szigorúan tiltott volt, minden egyes arab, perzsa, török, héber, asszír, etióp és kopt okmányt ott a helyszínen el kellett olvasnia, majd róluk rövid kivonatos leírást készíteni, azok keletkezési helyét, dátumát és lapszámát, szerzőik nevét feljegyezni – és mindezt csupán a könyvtár ablakán besűrődő fény mellett. Jegyzeteit később az okiratok nyelve szerint csoportosítva még egyéb arra vonatkozó megjegyzésekkel ellátva tette alfabetikus sorrendbe, és iktatta katalógusba.

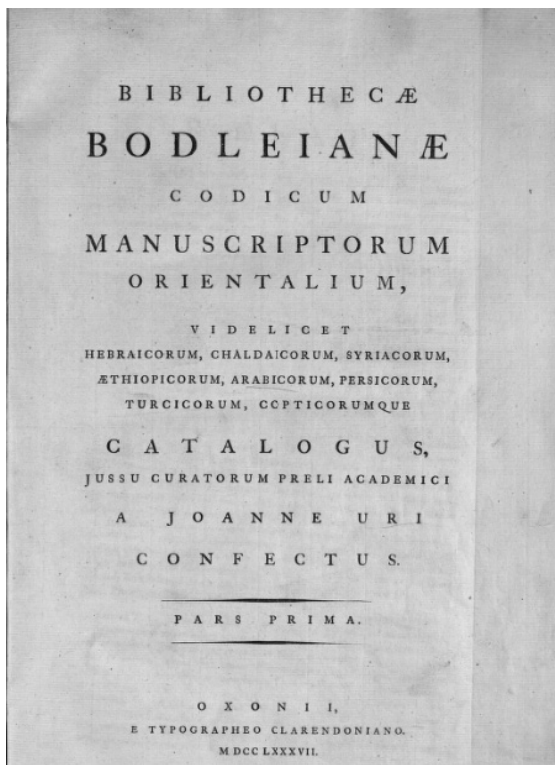
A több mint két évtizedes munkát igénylő *Bibliothecae Bodleianae Codicum Manuscriptorum Orientalium videlicet Hebraicorum, Caldaicorum, Syriacorum, Aethiopicorum, Arabicorum, Persicorum, Turcicorum, Copticorumque CATALOGUS, Jussu Curatorum preli Academici a Joanne Uri Confectus* fóliónagyságú, közel félezer (473) oldalon megjelent és közel 2000 (ebből 1400 arab) tételt tartalmazó kötet végül 1787 februárjában, az egyetem Clarendon nyomdája kiadásában és költségen *Ex aedibus Clarendonianis* jelent meg Oxfordban.

A katalógushoz a *Praefatio* bevezető, latin nyelvű előszót barátainak tett szokásához híven a Bodleian Library könyvtárosa – melynek tisztét 1768 és 1813 között John Price (1735–1813), az oxfordi Jesus College volt diákja töltötte be –

írta. Ebben megemlíti, hogy Sir Joseph Yorke, Nagy-Britannia németalföldi nagykövete ajánlotta Urit Thomas Secker (1693–1768) Canterbury érsekének, majd így fogalmaz a folió méretűkötet szerzőjéről:

„Ez volt a magyar Uri János, aki már akkor a hollandiai Leidenben tartózkodva a híres [J] Schultens irányítása mellett foglalkozott a keleti nyelvekkel. Ezt a nekünk így ajánlott férfiút felvettük, évi fizetést adtunk neki, mígnem ezt a feladatot teljesen elvégezte. Ezzel a számbavétellel sok éven át fáradozott: az egyes kódexeket, melyek héber, khaldeus, ethiop, szír, arab, perzsa és török nyelven vannak írva, példányonként (egyenként) átvizsgálta. Tartalmukat néha rövidebb, vagy ahol a tárgy fontossága miatt szükséges volt, bővebb szóval ismertette, a szerzők neveit és a könyvek címét, majd latinul, majd magukon az eredeti nyelveken, amennyire lehetett megismertette, a kódexek rendezetlen tömegét rendbehozta és a tudományszakoknak megfelelően osztályozta, ahogy az a legjobb katalógusokban lenni szokott” [Scher Tibor fordítása]

A kézirat-katalógus első kötetének címlapja

A Goldziher Ignác által felemlített, ám nem publikált előszó megjelenését, amit maga Uri Jánost írt volna a katalógusához (és ami Richard Parr (1747–1825) lelkész pedagógus könyvgyűjtő hagyatékában, a *Bibliotheca Parriana* egyik könyvéhez csatoltan maradt fenn) feltehetően nem személyes ellentét miatt akadályozta meg John Randolph (1749–1813), az egyetem teológia tanszékének regius – azaz királyi kinevezésű – professzora, a későbbi oxfordi püspök, hanem egyrészt a kiadás költségeit viselő intézmény vezetője iránti tisztelet miatt, másrészt pedig azáltal utat engedve a független – és az ilyen formában már megengedhető – bőséges önzetlen dicséretnek.

Érdemes megemlíteni, hogy Uri Jánosnak mindezen elfoglaltsága mellett Oxfordban még több könyve is megjelent: 1770-ben a *Carmen Arabicum*, majd rá egy évre a *Török levelek és perzsa elbeszélések* eredeti szövegeit és azok latin fordítását tartalmazó kötet, 1784-ben a *Pharus Artis* héber nyelvtana, 1785-ben pedig a *LXXX Lebdomedum...* című munkája.

A Bodleian Könyvtár továbbá még egy olyan levelet (*Western MSS. 30162 fol. 298*) is őriz, melyben Sir William Jones (1746–1794) angol–walesi nyelvész Uri Jánosnak a *BOSTAN* [A kert] című perzsa könyv fordítását ajánlja kinyomtatásra.

A katalogizálási munka befejeztével Uri János továbbra is Oxfordban maradt. Bár kinevezett tanári állása nem volt az egyetemen, a keleti nyelveket és irodalmat ismerő nagyfokú tudása minden bizonnyal keresettségnek örvendett Oxfordban, a „tudományok városában”, és a hozzá forduló magántanítványaitól származó keresete elegendő jövedelmet biztosított egyébként is egyszerű és szerény életmódjához. Erről tanúskodik Budai Ézsaiás feljegyzése is, amit 1794-ben tett oxfordi látogatására emlékezve jegyzett le az Uri Jánostól kapott *Pharus Artis* héber nyelvtan hátlapjára:

„Oxfordban élt nőtlenül, abból az ösztöndíjból, melyet a Bodley-féle könyvtár arab kéziratok katalogizálásáért húzott. Nem hiányoztak tanítványai sem, ifjú és bőkezű angolok, kiket magán úton a keleti nyelvekre tanított s kik nem voltak hálátlanok iránta. Beszélt angolul, németül, latinul folyékonyan, magyarul a hazájától való hosszú távollét miatt csak akadozva s angol szavakat keverve beszédébe; e szavak közt különösen a something (izé) ismételt előfordult. Habár már 70 éven túl van, még sincs erő híján, úgy hogy még számos éveket lehet neki ígélni.” [V. S. nyomán, Vasárnapi Újság, 1905].

Az oxfordi High Street a 19. század elején

Uri János azonban nem élt számos, hanem csak mindössze két évet a Budai Ézsiással való találkozás után. Halálának körülményeit és pontos idejét egy véletlen találkozás örökítette meg, amikor Adam Clarke (1760–1832), az írországi születésű hittudós 1812-ben Oxfordban járva alkalmatlannak tartotta, hogy vendéglőben szálljon meg, és helyette magánházban foglalt lakást magának. Naplójegyzetében erről így emlékezett meg a Wesley-féle methodista mozgalom jeles képviselője:

„Kellemes meglepetésemre azt láttam, hogy ugyanazon lakóhelyre kerültem, melyet huszonöt éven át a híres Dr. Uri János foglalt el, egy Leidenben kiképzett magyar, kit az [oxfordi] egyetem áthívott, hogy a Bodleian könyvtár keleti kéziratait rendezze, katalógusba foglalja és leírja. Ő az, ki a 'Burda' című arab költeményt kiadta és latinra fordította. Hetven évet meghaladó korában 1796. október hó 18-án esti 8 óra tájban vacsora közben hirtelen halt meg. Dr. White, az egyetem ez idei arab professzora, tanítványai közül való; úgy, mint e helyiségben a legtöbben azok közül, kik a keleti irodalmakban kitűnnek, oktatásukat Dr. Uri Jánosnak köszönik. Bús érzés, bár kedves gondolatoktól indítatva a következő sorokat vésette velem egy üveg négyzetére azon szoba ablakának, melyben kutatott, s amelyben meghalt, és amelyben én most írok.”

Íme a felirat eredeti angol szövege:

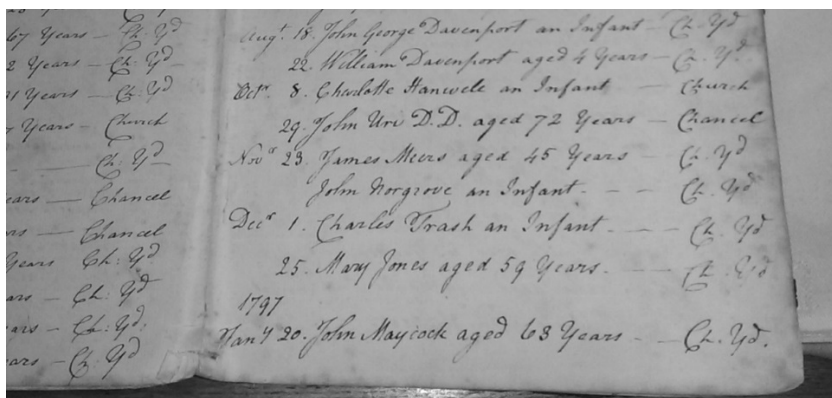
Sacred to the Memory of
 John Uri D. D.
 Born in Hungary and educated at Leyden
 He was invited over into England by the
 University of Oxford
 To describe, arrange and catalogue
 The Oriental MSS. in the Bodleyan Library.
 His oldest and most intimate acquaintances
 Ever found him to be
 An honest man, a pleasant Companion and a
 Conscientious Christian.
 To his powerful knowledge as an
 Oriental Scholar
 His Catalogue of the Arabic MSS. in the Bodleyan Library
 His Hebrew and Arabic Grammar
 His edition and Latin translation of the
 Celebrated Arabic Poem called
 Al-Bordha
 Together with his numerous Pupils
 Who have distinguished themselves in the Walks of Literature
 Opened to them by their Preceptor
 Bear the most distinguished and decided testimony.
 A stranger to his Person but not to his
 Literary and moral worth:
 Dares to entrust even to Glass
 In the apartment twenty-five years
 Occupied by this eminent man
 This Memorial
 To Learning that can never perish
 And Virtues that can never die.
 And suffering much by increasing infirmities
 During the last two years of his life
 He died suddenly in his apartments
 About eight o'clock of the evening of

October 18. 1796
Aged 70 years
His mortal remains were deposited in the
Chancel of St. Michael's Church in this city
Where, for lack of Monument,
The passenger can scarcely say
Here lies Uri."

A karcolat szövegének magyar fordítása:

„Szentelve Uri János, a Teológia Doctora emlékének. Magyarországon született és Leidenben tanulván áthívatott az oxfordi egyetem által Angliába, hogy leírja, rendezze és katalógusba foglalja a Bodleian Könyvtár keleti [nyelvű] kéziratait. Legrégibb és legbizalmasabb ismerősei mindenkor becsületes embernek, kedves társnak és lelkiismeretes keresztyénnek találták. Hatalmas ismereteiről a keleti tudományban a legkitűnőbb és leghatározottabb tanúságot tesznek katalógusa a Bodleian Könyvtár arab kézíratairól, héber és arab nyelvtana, a Burdának nevezett híres költemény kiadása és latin fordítása, számos tanítványaival együtt, kik kitüntették magukat azon irodalom területén, melyet mesterük részükre megnyitott. Bár személyére nézve idegen, de nem irodalmi és erkölcsi érdemeire, azon lakásban, melyet e kitűnő férfiú huszonöt éven át elfoglalt, ablaküvegre bízva ez emlékjelt a tudományról, mely soha nem pusztulhat el, erényekről, melyek soha nem halhatnak meg. Miután élete utolsó két évében sokat szenvedett egyre növekvő elgyengüléstől, lakásában hirtelen meghalt esti nyolc óra tájban, 1796. október 18-án, 70 éves korában. Földi maradványait a város Szent Mihály-templomának szentélyében helyezték el, ahol egy emlékmű hiányában az arra járó utas bajosan mondhatná: Itt nyugszik Uri.”

Az oxfordi temetési anyakönyv „Oct. 29 John Uri D.D. aged 72 years [buried in] Chancel bejegyzése szerint Uri Jánost, a hittudomány doktorát, különleges megbecsülés és tisztelet jeleként a város XI. században már álló Szent Mihály-templomának szentélyében 1796. október 29-én helyezték örök nyugalomra.

Uri János temetési bejegyzése

Sírhát valóban nem jelöli emlék, de emléke mégis él katalógusában, melyet a mai napig használnak a keleti nyelvek iránt érdeklődő oxfordi egyetem hallgatói és professzorai egyaránt, sőt most már nem csak a több mint 10 millió könyvet, dokumentumot és másfél milliányi térképet őrző és gondozó Bodleian egyetemi könyvtárban, hanem digitális másolatban az internet segítségével az egész világon.

A Szent Mihály-templom – Uri János nyughelye Oxfordban

Uri János művei

- De fulmine... Pro Liberalium Artium Magisterio et Gradu Doctoratus in Philosophia 1753. jún. 8., Harderwijkii.
- Dissertatio philologico-theologica inauguralis de rege feliciter regnante. Uo. 1755.
- Carmen mysticum Burda dictum Abi Abdallah M. B. S. Busiridae Aegyptii e codice manuscripto B. L. B. latine conversum. Accedunt Origines arabico hebraicae, Paravit et edidit, Lugduni Batavorum, 1761. (Ezen «Burda, azaz «Köpenyköltemény az izlam világában nagy hírnek örvendő arab költemény kiadása és magyarázása. Tíz éven belül két kiadást ért. (Francziául: René Basset ford. Páris, 1894. Bibliothéque Orientale Elzevirienne LXIX. része).
- Prima decas originum Hebraeorum genuinarum ad loca biblica rectius intelligenda. Uo. 1761.
- Carmen Arabicum, sive verba doctoris Auheddini Al Nassaphi de religionis Sonniticae principiis numero vincta, nec non Persicum, nimirum Saadi Shirazidae operis Pomerium dicti initium ubi de Deo T. O. M. Edidit et latine vertit. Oxonii, 1770.
- Epistolae Turcicae et narrationes Persicae editae ac latine conversae. Uo. 1771.
- Rabbi Jehudae F. Salomonis vulgo dicti Charizi, eloquentiae Hebraicae principis, primus et tricesimus concessus de latrone transfigurato nuper e codice mscr. latine conversus a ... Accedunt versiculi ex quinquagesimo ejus... excerpti. Londini, 1773.
- Kennicotti (B.) Dissertatio generalis in Vetus Testamentum Hebraicum... Oxonii, 1780.
- Pharus artis grammaticae hebraeae. Uo. 1784.
- LXX. Lebdomedum, quas Gabriel ad Danielen detulerat, interpretatio, paraphrasis, computatio, cum vocabulorum difficiliorum explicazione. Accedit virgo alman, cum Immanuel. Uo. 1785. és 1788.
- Bibliothecae Bodleianae codicum manuscriptorum orientalium... Catalogus... Uo. 1787. (A könyvtár igazgatója írt előszót; maga Uri is írt hozzá egy előszót, amely ugyan nem jelent meg; ennek kézírata azonban a Bibliotheca Porriana katalógusának 62. lapján említve van, és ezen könyvtár eladása után ismeretlen helyre került).

Uri Jánosról szóló válogatott bibliográfia

- Balogh Ferenc: Uri János magyar tudós Oxfordban. In: *Sárospataki Füzetek*, 1866/V., 409–415.
- Benkó Imre: *Nemes családok Nagykőrösön 1848 előtt*. In: *Nagykőrös* 1908, 357–358.
- Feiszt György: *Egy magyar református Oxfordban – Uri János*. <http://reformacio.mnl.gov.hu>
- Goldziher Ignác: *Uri János (Értekezések a Nyelv és Széptudományok köréből. Magyar Tudományos Akadémia, XX. kötet, 7. szám, Budapest 1908.*
- Horváth István: Uri Jánosról, mint a Kőrösi születésűről Új Évi Ajándékul a Nagy-Kőrösi Hazafiaknak. In: *Tudományos Gyűjtemény* (1830/12), 121–124.
- Magyar Kázmér: A kőrösi magyar (Nagykőrös, 1724 – Oxford 1796) Uri János életrajzához. In: *Nagykőrösi Kalendárium* 2004, 112–115.
- Nagykőrösi Arany János Társaság *Évkönyvek*, 1927–28, 3. kötet, 43–60.
- N. N.: A hónap szülötte, Uri János. In: *Nagykőrösi Kalendárium* 2015, 27.
- N. N.: Uri János Életírására. In: *Tudományos Gyűjtemény* (1817/10), 117–119.
- Scher Tibor: Uri János (1724-1796). In: *Könyvtáros* 1963, 724–725.
- Szana Tamás (szerk.): Uri János (említés). In: *Figyelő* 1873, 123. 1876, 14–16.
- Szilágyi István: Uri János. In *Figyelő* 1877, 378–379.
- Tudományos Gyűjtemény Uri János Életírására*, (1817/10), 117–119.
- Urban, Sylvanus *Gentleman's Magazine*, London, 1796, Vol. LXVI. Pt.II, 884.
- V. S.: Egy elfelejtett magyar tudós emlékezete. In: *Vasárnapi Újság*, 1905. június 5.).

Internetes oldalak

- https://digital.soas.ac.uk/content/LO/AD/I1/04/85/00001/PDF_TextVer.pdf
- http://real-eod.mtak.hu/527/1/ERTNYELVSZEP_20_07.pdf (Goldziher Ignác)
- http://reformacio.mnl.gov.hu/printpdf/448?og_ref=53 (Feiszt György)
- www.gutenberg.org/files/38317/38317-h.htm (Annals of the Bodleian)
- <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=hvd.hw2927;view=1up;seq=7;size=125> (Gentleman's Magazine)